

Palveluverkkoselvitys

Kokous no 18

Aika 15.11.2023 klo 08:00-14:00

Paikka: Kuntala, Saraavesi/TEAMS-etäyhteys

Läsnäolijat

Tero Eskonen (pj)

Jaana Kiminkinen

Mari Lummi-Hiekka saapui klo 12:00

Leena Kautto-Koukka, poistui klo 11.10.

Emmi Savonen

~~Jonna Ortju~~

Pekka Mikkonen saapui klo 8:19

~~Anu Tammenoksa~~

Jussi Silpola (sihteeri)

~~Minna Hallman~~

Jukka Lummelahdi saapui klo 8:08

Maria Hämäläinen, terveystarkastaja, poistui klo 9:15

Asialista

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 8:05.
2. Edellisen kokouksen muistio käytiin läpi.
3. Terveystarkastajan kuuleminen koskien lausuntoa palveluverkkoselvityksen alaisista kouluista Pohjois-Laukaan alueella. (Terveystarkastaja Maria Hämäläinen)
<https://laukaa.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2023131-5>
 - Äijälän koulun oppilaiden sisäilmaoireilu arvio perustuu terveystarkastajan tekemien tarkastusten (2016 ja 2022) perusteella kouluterveydenhoidon ja koulun henkilöstön, sekä luokkahenki –raportin (helmikuu 2023) tietoihin. Luokkahenki – seurannan perusteella oppilaiden oireilu on kohdistunut yhteen tilaan (erityisopetustila). Huoltajilta ei ole tullut ilmoituksia oppilaiden sisäilmaoireilusta.
 - Radon –mittausten päivityksestä v. 2023 ei tietoja terveystarkastajalla. Mittaukset kiinteistöhuollon vastuulla.
 - Kaikille kouluille tulee vesiosuuskunnan vesi. Veden laatu tutkitaan vuosittain valvontatutkimusohjelmien mukaisesti, eikä valvonnoissa ole ollut poikkeamia minkään koulun kohdalla.
 - Tilapalvelun edustaja esitteli tuoreimman Luokkahenki –raportin tuloksia Äijälän koulusta (Lokakuu 2023).
 - Mittausta on alettu tehdä koulusta tulleiden sisäilmailmoitusten takia loppuvuodesta 2022 alkaen. Mittausta on käytetty kunnassa muuallakin kohteissa, joissa epäillään sisäilmaongelmia. Luokkahenki – mittausjärjestelmää käytetään vastaavaan tarkoitukseen 18 kunnassa, 32 koulussa ja 600 luokkahuoneessa.
 - Tulosten tiivistelmä: Hiilidioksiditasot ovat olleet edelleen korkealla. Oppilaiden oireilu viimeisimmän tutkimusjakson perusteella on vähäistä, ja hyvinvointi –indeksi, jolla mitataan tilannetta, on tasolla hyvä.

- Viimeisimmällä mittausjaksolla erityisopetustila ei ole ollut mittauskohteena.
 - Äijälän tilanteeseen liittyen tilapalvelu ja palveluverkkotyöryhmä ovat tiedottaneet 6.11.2023 kunnan verkkosivuilla seuraavasti:
 - *Tilapalvelu toteuttaa kiireellisesti rakenne- ja sisäilmaselvityksen perusteella tarvittavat toimenpiteet sisäilmariskien minimoimiseksi Äijälän koululla. Toimenpiteet ovat seinä/lattialiitoksen tiivistäminen alapohjatilan riittävän tuuletuksen varmistaminen tarvittavilta osin. Toimenpiteiden vaikutusta sisäilmaolosuhteisiin seurataan tiiviisti.*
 - Yhteenvetona todetaan, että Äijälän koulun rakennuksen sisäilmaolosuhteita on seurattava tarkasti, poikkeamiin puututtava nopeasti ja tarvittavat korjaustoimenpiteet on tehtävä kiireellisesti.
 - Terveystarkastajan arvion mukaan jokaisen koulun sosiaalitilat olisivat riittävät kahden koulun mallin mukaisille oppilasmäärille. Ilmanvaihdon osalta tulee tehdä erillinen arvio sen jälkeen, kun päätös jatkavista kouluista on tehty.
4. Tilapalvelun arvio koulujen tiloista sisäilma- ja rakennetutkimusten sekä muiden selvitysten perusteella.
- Tehdään kouluverkkoselvityksen koulukohtaisiin kiinteistökuvauxiin Tilapalvelun esittämät muutokset ja korjaukset.
 - Tilapalvelun esityksestä viimeisimmän rakenne- ja sisäilmaselvityksen perusteella lisätään Haapalan koulun tilojen kuvaukseen seuraava maininta: Syksyllä 2023 tehdyissä rakenne- ja sisäilmatarkastuksissa esiin tulleiden havaintojen perusteella Tilapalvelu toteuttaa kiireellisesti tarvittavat toimenpiteet sisäilmariskien minimoimiseksi Haapalan koululla. Toimenpiteenä on kellarikerroksen käytävän putkikanaalin luukun tiivistäminen ilmatiiviiksi.
 - Koulukiinteistöjen seuraavat radon –mittaukset on ajoitettu talvelle 2023-2024 (Haapala ja Valkola).
5. Koulukuljetuskustannusten arvion tarkistaminen kuljetusyritysten edustajan lausunnon perusteella
- Kuljetuskustannukset vaihtoehdossa 2 ”Äijälä jatkaa” korjattu koulukuljetusyritysten edustajan ja Koivuranta Oy:n tiedoilla päivitetyn arvion perusteella. Kuljetuskustannusten lisäyksessä huomioitu Koivuranta Oy:n linjan käyttö jo ensimmäisessä arviossa, mutta kustannusarviota tarkistettu Koivuranta Oy:n oman kustannusarvion mukaiseksi. Vaikutus koulumatkakuluihin vaihtoehdossa 2 ”Äijälä jatkaa” on 8.000 €/vuosi vähemmän kuin edellisessä arviossa. Vaihtoehdon 2 arvio taloudellisista vaikutuksista päivitettiin tämän mukaiseksi.
6. Edellisen kokouksen jälkeen palveluverkkotyöryhmälle osoitetut/saapuneet kannanotot
- Kannanottoja saapui 64. Kooste ja kannanotot sellaisenaan lähetetty työryhmälle 14.11.2023.
 - Kannanotot käsiteltiin työryhmässä. Työryhmän jäsenet olivat käyneet palautteet läpi etukäteen. Työryhmä kävi kannanotot läpi, ja keskeisimmät huomiot kirjataan muistioon:
 - 7 kannanotossa kerrottiin huoltajan toimesta, että lapsilla ei ole ollut sisäilmaoireilua Äijälän koulussa.

- Koulukuljetuksien turvallisuutta ja järjestelyjä koskevat kannanotot: Kuljetusjärjestelyissä noudatetaan Laukaan sivistyslautakunnan hyväksymää koulukuljetussääntöä.
- Esiopetuksen järjestäminen on kuvattu eri vaihtoehtoratkaisujen yhteydessä. Mahdollisia järjestämistapoja ovat kouluilla omina ryhminään tilojen salliessa, koulujen lk. 1-2 yhteydessä, Äijälän tai Kirkonkylän päiväkodilla.
- Koulukuljetusten laskentaperusteiden tarkistaminen perustuu Laukaan kuljetusyrittäjien valtuuttaman edustajan arvioon kuljetuskustannusten kasvusta eri ratkaisuvaihtoehdoissa. Palveluverkkoselvityksessä ei päätetä, mitkä kuljetusyrietykset hoitavat kuljetuksia. Kuljetuksien järjestäminen päätetään erikseen hankintalain mukaisesti. Valmisteluvaiheessa asiantuntijana kustannusten syntymisestä on voitu kuulla kuljetusyrietysten valtuuttamaa edustajaa.
- Elinvoimanäkökulman huomioiminen on ollut yksi osa-alue työryhmän selvitystyössä. Elinvoimanäkökulmaa on selvitetty työryhmän omien arvioiden ohella tutkimustiedolla ja asiantuntijalausuntojen perusteella.
- Koulun toiminnan lakkautuessa koulun ympäristön liikunta-alueiden ylläpito arvioidaan erikseen. Pääsääntöisesti Laukaan vapaa-aikapalvelut ylläpitää vain toiminnassa olevien koulujen liikuntapaikkoja. Liikuntapaikkojen toiminnan jatkaminen koulun lakkautumisen jälkeen yhteistyössä kunnan ja esim. kylien yhdistysten yhteistyössä on yksi malli, jolla liikuntapaikkojen säilyminen kyläläisten käytössä voitaisi mahdollistaa.
- Kyläkoulun toiminnan päättyessä koulurakennuksen myynniltä ei voi odottaa merkittäviä tuloja. Keskeisin talouden kannalta huomioitava tekijä koulurakennuksesta luovuttaessa on ylläpito- ja korjauskulujen välttäminen.
- Valkolan koulun toiminnan päättyessä Vilppulantien käyttö kuljetusreitteinä tulee huomioida niin, että kunta yhteistyössä kuljetusyrietysten ja ELY-keskuksen kanssa seuraa ja tarvittaessa edistää tien kunnossapitoa ELY-keskuksen suuntaan.
- Kouluille syksyllä 2023 tehdyt rakenne- ja sisäilmatutkimukset on tilattu ulkopuoliselta asiantuntijalta. Tilauksia koskeva tehtävänanto on ollut kaikkien koulujen osalta yhtenevä. Tutkimusten perusteella tehdyt johtopäätökset ja päivitetty korjaustarvearviot perustuvat Laukaan kunnan tilapalvelujen asiantuntijoiden näkemyksiin.
- Tilapalvelu huolehtii kaikkien tilojen ilmanvaihdon asianmukaisesta toiminnasta, ja käyttäjien ohjeistuksesta ilmanvaihtoa koskien.
- Kuntaliiton ohjeen mukaisesti työryhmä on arvioinut, että työryhmän jäsenet tai sen kuulemat asiantuntijat eivät ole olleet esteellisiä osallistumaan asian valmisteluun, tai päätöksentekoon myöhemmissäkään vaiheissa. <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2020/2091-P%C3%A4%C3%A4t%C3%B6ksentekomenettelykouluverkonmuutoksissa>
- Äijälän kyläseuran laajassa kannanotossa esitetään laajoja asiakokonaisuuksia, joita työryhmä on käsitellyt selvitystyön aikana. Työryhmän selvitykset perustuvat kunnan viranhaltijoiden ja työryhmän ulkopuolisten asiantuntijoiden lausuntoihin. Kannanoton näkökulmat huomioidaan palveluverkkotyön kokonaisarvioinnissa. Kannanotossa esiin

tuotu vaihtoehtoinen kuljetuskustannusten laskentamalli perustuu yhteen koulun alkamisaikaan, mikä ei vastaa opetuksen järjestämisen edellytyksiä kuljetuksille (jakotuntien ja koulupäivän kahden alkamisajan järjestelyt). Kuljetuskustannusten laskentaperusteet on tarkistettu 14.11.2023 huomioiden Koivuranta Oy:n antamat tiedot. Laskennassa on pyritty siihen, että kuljetuskustannuksien arviointi ei olisi missään vaihtoehdossa liian optimistinen. Vaihtoehdossa 2, jossa Äijälä jatkaisi, on kuitenkin käytetty asiantuntijan hinta-arvion alinta kustannusvaihtoehtoa.

- Kannanotoista suuri osa oli sellaisia, joissa ei esitetty lisätietotoiveita tai uusia näkökulmia selvitykseen, vaan ne olivat kannanottoja eri vaihtoehtojen puolesta.

7. Palveluverkkoselvityksen läpikäynti, tarkistukset ja yhteenveto, selvityksen liitteinä julkaistava materiaali sekä toimenpide-ehdotuksen tarkistaminen

- Koulujen tilat: Tilojen tiedot päivitettiin tilapalvelun esityksen mukaisesti.
- Selvityksen liitteenä julkaistava materiaali:
 - Selvityksen liitteenä ei julkaista erikseen materiaalia, koska työryhmän tiedotussivuilla on julkisena lisäselvitysaineistot, tiedotus- ja kuulemistilaisuuksissa esitetyt materiaalit ja työryhmän kokousten muistiot.
 - Koulukuljetuskustannusten arviointi on tarkistettu 14.11.2023 mutta aiemmin julkaistua muistiot ei muuteta jälkikäteen. Asiaan liittyvät korjaukset on kirjattu tämän kokouksen muistioon § 5.
- Tarkennus koulukuljetuskustannusten arvioon ja taloudellisiin vaikutuksiin.
 - Kuljetuskustannukset vaihtoehdossa 2 "Äijälä jatkaa" korjattu koulukuljetusyritysten edustajan Koivuranta OY:n tiedoilla päivitetyn arvion perusteella. Ks. muistion kohta 5.
- Kirjaus kouluverkkoratkaisun säästövaikutuksista Laukaan kunnanvaltuuston päättämässä talouden tasapainotusohjelmassa 449.200 € v. 2024-2027. Tämä on toteutettavissa käyttötalouden puitteissa vaihtoehdoilla 2,3 ja 5.
- Toimenpide-ehdotus päivitettiin seuraavaan muotoon:

TOIMENPIDE-EHDOTUS

Perusopetuksen palveluverkkoratkaisu on pitkäkestoinen päätös, ja työryhmä on pyrkinyt selvittämään ja arvioimaan laajasti kaikki ratkaisuun vaikuttavat tekijät, sekä eri ratkaisuvaihtoehtojen seuraukset ja vaikutukset. Työryhmän näkemyksen mukaan tärkein vaikuttava asia päätöstä tehtäessä tulee olla opetuksen järjestäminen pedagogisesti lasten edun mukaisesti parhaalla mahdollisella tavalla ja taloudellisesti.

Oppilasmäärän väheneminen pohjoisen Laukaan pienillä kouluilla edellyttää ratkaisun tekemistä ja kouluverkon muuttamista niin, että opetusta järjestetään nykyistä vähemmällä määrällä kouluja. Taloudellisen tilanteen takia investointiratkaisu uuteen koulurakennukseen jolla oppilaat kerättäisi yhteen uuteen kyläkouluun ei ole tällä hetkellä mahdollinen.

Koulujen toiminta voisi jatkua nykyisellä tai pienemmällä henkilöstöresurssilla muutaman vuoden, mutta tämä tarkoittaisi koulujen resursoinnin ja annettavan opetuksen laajuuden heikkenemistä oppilasmäärän laskiessa, ja vaikuttaisi kaikkien Laukaan koulujen käytettävissä

olevan resurssin jakautumiseen. Koska opetus voidaan toteuttaa myös vähäisemmällä määrällä kouluja resursseja keskittäen, nykyistä mallia kustannustehokkaammin ja säilyttäen koulumatkat ja palveluverkon saavutettavuuden kohtuullisena, työryhmä ei näe suositeltavana vaihtoehtona nykyisen kouluverkon ylläpitämistä.

Koulun lakkauttamisella on työryhmän arvion perusteella negatiivisia vaikutuksia kylälle ja koulualueen elinvoimalle, josta koulun toiminta lakkaa. Työryhmä on kuitenkin päätenyt siihen, että toteutuneen oppilasmäärän laskun takana on jo syntyvyyden lasku ja elinvoiman heikkeneminen, eikä kouluratkaisulla voida muuttaa tätä kehityskulkua. Työryhmän esityksen tulee olla ensisijaisesti opetuksen järjestämisen ja kunnan talouden kannalta perusteltu. Lisäksi pohjoisen Laukaan kouluverkkoa ei esitetä kokonaan lakkautettavaksi, joten oppilaiden koulunkäynnin keskittämällä vahvistetaan kokonaisuutena pohjoisen Laukaan jatkavien kyläkoulujen asemaa ja pohjoisen Laukaan elinvoimaa.

Palveluverkkotyöryhmä on käsitellyt vaihtoehtoja kokouksessaan 15.11.2023. Kokoukseen mennessä kerätyn tiedon, vaihtoehtotarkastelujen, vaikutusarviointien ja hankittujen lisäselvitysten (erilliset liitteet) kokonaisuuden perusteella **työryhmä on vaihtoehdon 2 kannalla, jossa Haapalan ja Kuusan koulut jatkavat toimintaansa ja suosittaa sen toimeenpanoa 1.8.2025 alkaen.**

Vaihtoehto huomioi lasten edun ja opetuksen järjestämisen pedagogisesti tarkoituksenmukaisesti. Vaihtoehto mahdollistaa kyläkoulumaisen koulunkäynnin pohjoisessa Laukaassa, työ- ja opiskeluturvalliset olosuhteet, ja huomioi taloudelliset vaikutukset. Vaihtoehto on talouden kannalta edullisin vaihtoehdoista 1-4. Vaihtoehto 5 on taloudellisesti tehokkain ja olisi myös pedagogisesti hyvin perusteltu, mutta sen toimeenpano on mahdollista vasta 1.6.2026. Se sulkee kokonaan pois pohjoisen Laukaan kyläkoulumaisen opetuksen jatkamisen, osan oppilaista koulumatkat kasvavat erittäin pitkiksi ja kyläelämän kannalta se on myös huonoin vaihtoehto.

8. Palveluverkon päätöksentekoaikataulu

- Sivistyslautakunta 21.11.2023, lista lähtee 16.11.2023
- Kunnanhallitus 27.11.2023, lista lähtee 23.11.2023
- Kunnanvaltuusto 11.12.2023, lista lähtee 7.12.2023.

9. Muut asiat

- Kunnanvaltuutetuille järjestetään avoin tutustumispäivä Haapalan, Kuusan, Valkolan ja Äijälän kouluille ma 4.12.2023 klo 9-17.

10. Kokouksen päättäminen

- Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13:46.